

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Очищення та дезінфекція поверхонь

Колесник Роман

відділ АМР та ІК ДУ «ЦГЗ МОЗ України»

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Додаток 8
до Заходів та Засобів щодо попередження
інфікування при проведенні догляду
за пацієнтами
(пункт 2 розділу IX)

РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо очищення і дезінфекції в ЗОЗ та ЗСЗ

Наказ МОЗ України № 1777 від 03.08.2020р. «Про затвердження Заходів та Засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1110-20#Text>

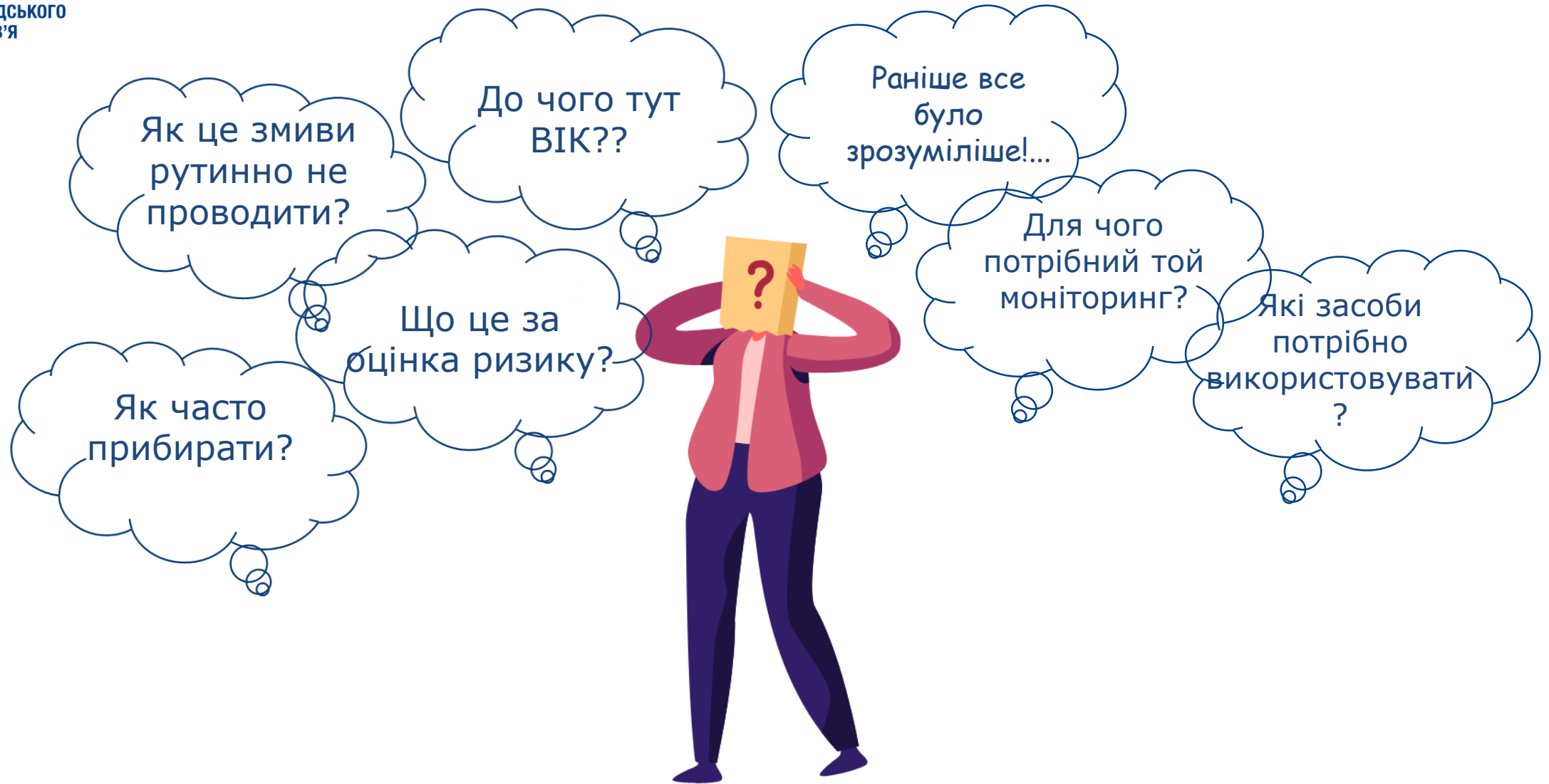

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Джерела інформації

<https://www.cdc.gov/hai/pdfs/resource-limited/environmental-cleaning-RLS-H.pdf>

Засоби для очищення

- ✓ **Нетоксичні** не повинні подразнювати шкіру або слизові оболонки
- ✓ **Прості у використанні** з чіткими інструкціями
- ✓ **Прийнятні на запах**
- ✓ **Легко розчинні** у воді
- ✓ **Фінансово доступні**

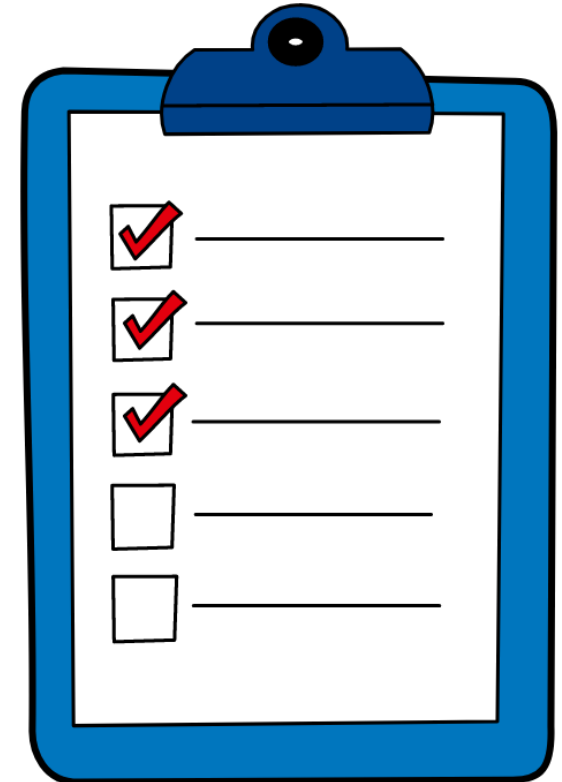

Засоби для дезінфекції

**Дезінфікуючі засоби призначені лише для дезінфекції після прибирання (очищення)
і не є заміною прибирання!**

- ✓ Широкий спектр дії
- ✓ Швидка дія та короткий час контакту
- ✓ Утримують поверхні вологими достатньо довго, щоб відповідати рекомендованому часу експозиції
- ✓ Не піддаються впливу факторів навколишнього середовища
- ✓ Сумісні із звичайними медичними поверхнями та обладнанням
- ✓ Стійкі мають залишкову антимікробну дію
- ✓ Негорючі температура спалаху понад 65°C (150°F)
- ✓ Стабільні активні необхідний час у визначеній концентрації

Дозволені дезінфікуючі засоби

Четвертинні амонієві сполуки

Хлорвмісні речовини

Спирт (етиловий або ізопропіловий)

Перекис водню

Йодофорвмісні дезінфекційні засоби

	Антимікробний спектр	Швидкість дії	Спороцид на активність	Сумісність з шкірою	Інактивація в присутності білків	Сумісність з матеріалами	Показання	Обмеження
Спирти	+ / +++	++	-	+	+	затвердіння гуми, псування клею та напівпрозорих полімерів	невеликі поверхні НС та нечутливі поверхні медичних пристроїв	легкозаймистий
Хлор вмісні	++	+ / +++	+	-	+	корозія металів	очищення поверхонь, води	сильний алерген, подразнення дихальних шляхів
H ₂ O ₂	++	+ / +++	+	-	+	корозія металів	поверхні та медичні прилади	подразнення дихальних шляхів
QAC	+ / -	-	-	+	-	-	поверхні та медичні прилади	потенційний подразник

Методи приготування засобів

Завжди готуйте розчини **відповідно до інструкцій** виробника, у відповідній концентрації

Методи приготування засобів

Завжди готуйте розчини **відповідно до інструкцій виробника**, у відповідній концентрації

Завжди готуйте засоби для очищення у **спеціально відведених** для цього **місцях**

Методи приготування засобів

Завжди готуйте розчини **відповідно до інструкцій** виробника, у відповідній концентрації

Завжди готуйте засоби для очищення у **спеціально відведених** для цього **місцях**

Забезпечте розроблення **СОП, навчання та чек-лист моніторингу дотримання СОП** працівниками

Заклад охорони здоров'я:	Сторінка	1 з 1
	Дата затвердження	
Стандартна операційна процедура «Організація проведення генерального прибирання»	Дата перегляду	
	Версія	1
Наказ МОЗ України №259 від 02.04.2013р. «Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Санітарно-протиепідемічні вимоги до закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу».	Пов'язані документи	
Умови, які мають бути дотримані	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначені відповідальні особи за проведення прибирання та за проведення моніторингу за проведенням прибирання. 2. Розроблений графік генерального прибирання та доведений до відома відповідальних осіб та інших працівників. 3. Розроблений чек-лист або контрольний список щодо проведення генерального прибирання. 4. Працівники, відповідальні за проведення прибирання пройшли відповідне навчання про що мають документальне підтвердження. 5. Наявні засоби індивідуального захисту:<ul style="list-style-type: none"> - Рукavicьки захисні від хімічних речовин та інфекційних агентів; - Халат захисний від інфекційних агентів і/або захисний фартух; - Хірургічна маска для обличчя. - Захисні окуляри або щиток для обличчя. 6. Наявний необхідний прибиральний інвентар в належному стані. 7. Наявні мийні засоби в достатній кількості. 8. Наявні дезінфекційні засоби.	

Заклад охорони здоров'я:	Сторінка	1 з 1
	Дата затвердження	
Стандартна операційна процедура «Організація проведення генерального прибирання»	Дата перегляду	
	Версія	
Наказ МОЗ України №259 від 02.04.2013р. «Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Санітарно-протиепідемічні вимоги до закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу».	Пов'язані	
Умови, які мають бути дотримані	1. Визначені відповідальні особи за проведення прибирання та проведення моніторингу за проведенням прибирання	
	2. Розроблений графік генерального прибирання та відомо відповідальних осіб та інших працівників.	
	3. Розроблений чек-лист або контрольний список щодо генерального прибирання.	
	4. Працівники, відповідальні за проведення прибирання відповідне навчання про що мають документальне підтвердження	
	5. Наявні засоби індивідуального захисту: - Рухавички захисні від хімічних речовин та інфекцій; - Халат захисний від інфекційних агентів і/або захисна маска для обличчя; - Захисні окуляри або щиток для обличчя.	
	6. Наявний необхідний прибиральний інвентар в належній кількості.	
	7. Наявні мийні засоби в достатній кількості.	
	8. Наявні дезінфекційні засоби.	

Тести:

Організація проведення прибирання

1. Які засоби використовуються для дезінфекції некритичних та напівкритичних виробів?

А) спиртовмісні, хлорвмісні та фенолвмісні засоби

Б) спиртовмісні, хлорвмісні та йодоформвмісні

В) спиртовмісні, хлорвмісні та четвертинні амонієві сполуки

Г) всі відповіді правильні

2. Оберіть правильне твердження: у закладах охорони здоров'я з метою дезінфекції:

А) проводити аеролізацію дезінфекційних засобів (фенолвмісних або четвертинних амонієвих сполук) заборонено;

Б) проводити розпилення озону не рекомендовано;

В) проводити розпилення перекису водню не рекомендовано;

Г) всі твердження правильні;

3. Що впливає на вибір засобів індивідуального захисту:

А) Ризик інфікування та характеристика передбачуваного інфекційного агента;

Б) Наявність конкретних ЗІЗ;

В) Комфорт роботи працівника;

Г) Всі відповіді правильні.

Заклад охорони здоров'я:	Сторінка	1 з 1
	Дата затвердження	
Стандартна операційна процедура «Організація проведення генерального прибирання»	Дата перегляду	
	Версія	
Наказ МОЗ України №259 від 02.04.2013р. «Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Санітарно-протиепідемічні вимоги до закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу».	Пов'язка	
Умови, які мають бути дотримані	1. Визначені відповідальні особи за проведення прибирання та проведення моніторингу за проведенням прибирання	
	2. Розроблений графік генерального прибирання та д відома відповідальних осіб та інших працівників.	
	3. Розроблений чек-лист або контрольний список що; генерального прибирання.	
	4. Працівники, відповідальні за проведення прибирання відповідне навчання про що мають документальне п	
	5. Наявні засоби індивідуального захисту: - Рукавички захисні від хімічних речовин та інфекц - Халат захисний від інфекційних агентів і/або захи - Хірургічна маска для обличчя. - Захисні окуляри або щиток для обличчя.	
	6. Наявний необхідний прибиральний інвентар в нале	
	7. Наявні мийні засоби в достатній кількості.	
	8. Наявні дезінфекційні засоби.	

Тести:

Організація проведення прибирання

1. Які засоби використовуються для дезінфекції некритичних

А) спиртовмісні, хлорвмісні та фенолвмісні засоби

Б) спиртовмісні, хлорвмісні та йодоформвмісні

В) спиртовмісні, хлорвмісні та четвертинні амонієві сполуки

Г) всі відповіді правильні

2. Оберіть правильне твердження: у закладах охорони здоров'я

А) проводити аеролізацію дезінфекційних засобів (фенолвмі сполук) заборонено;

Б) проводити розпилення озону не рекомендовано;

В) проводити розпилення перекису водню не рекомендовано

Г) всі твердження правильні;

3. Що впливає на вибір засобів індивідуального захисту:

А) Ризик інфікування та характеристика передбачуваного інс

Б) Наявність конкретних ЗІЗ;

В) Комфорт роботи працівника;

Г) Всі відповіді правильні.

Чек-лист: прибирання палат пацієнтів

Палата №: _____

Дата: _____ Особа, що здійснювала моніторинг: _____

Метод моніторингу - пряме спостереження

_____ КОМЕНТАРІ

Надягають засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) Так Ні _____

Проводять гігієну рук перед надяганням ЗІЗ Так Ні _____

Використовують чисті/нові ганчірки, розчини і швабру Так Ні _____

Контейнер для сміття порожній Так Ні _____

Послідовність роботи зверху вниз Так Ні _____

Послідовність роботи від більш брудного до менш брудного Так Ні _____

Обробка контактних поверхонь (поверхні, до яких часто торкаються):

Ручки дверей Так Ні _____

Поверхня дверей Так Ні _____

Поручні ліжок Так Ні _____

Придількові тумбочки, в т.ч. висувні ящики Так Ні _____

Вимикачі світла (кімната та ванна кімната) Так Ні _____

Кнопки виклику Так Ні _____

Стільці та інші меблі Так Ні _____

Інші висококонтактні поверхні Так Ні _____

Висновки: _____

Рекомендації: _____

Методи приготування засобів

Завжди готуйте розчини **відповідно до інструкцій** виробника, у відповідній концентрації

Завжди готуйте засоби для очищення у **спеціально відведених** для цього **місцях**

Забезпечте розроблення **СОП, навчання та чек-лист моніторингу дотримання СОП** працівниками

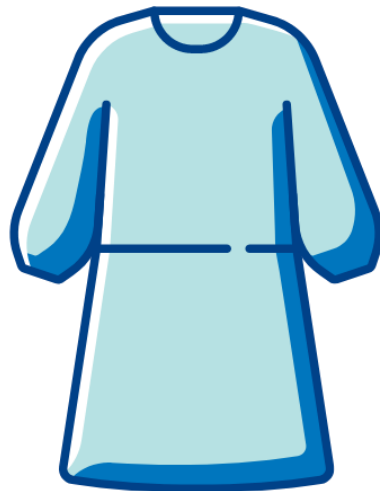
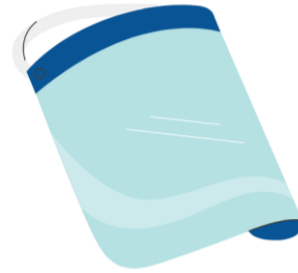
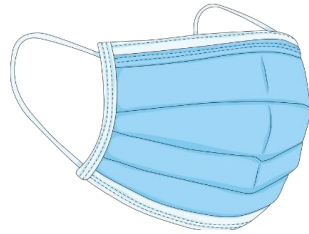
Використовуйте **засоби індивідуального захисту** відповідно до паспорту безпеки продукту

Використання засобів індивідуального захисту

ЗІЗ обираються відповідно **до рекомендацій виробника** (паспорта безпеки), якщо таких рекомендацій немає, то мінімально мають використовуватися наступні ЗІЗ:

Використання засобів індивідуального захисту

Приготування дезінфекційних засобів і розчинів

Рукавички захисні від хімічних речовин та інфекційних агентів

Халат захисний від інфекційних агентів і/або захисний фартух

Хірургічна маска для обличчя

Захисні окуляри або щиток для обличчя

Розливи крові та інших біологічних рідин

Халат захисний від інфекційних агентів і/або захисний фартух

Рукавички захисні від хімічних речовин та інфекційних агентів

Хірургічна маска

Захисні окуляри або щиток для обличчя

Рукавички захисні від хімічних речовин та інфекційних агентів

Поточне вологе прибирання

Організація очищення та дезінфекції поверхонь має ґрунтуватися на оцінці ризику передавання інфекційних агентів (ризик інфікування)

Ризик визначає **частоту і метод прибирання**

Забрудненість поверхонь

Забрудненість поверхонь

Сильне забруднення (оцінка = 3)

Зона позначається як сильно забруднена, якщо поверхні та обладнання регулярно піддаються впливу великої кількості крові чи інших рідин організму (наприклад, пологовий зал, зал для розтину трупів, лабораторія, станція гемодіалізу, відділення невідкладної допомоги). Видиме забруднення.

Помірне забруднення (оцінка = 2)

Зона позначається як помірно забруднена, якщо поверхні та обладнання зазвичай не забруднюються (але можуть) кров'ю чи іншими рідинами організму, а забруднені речовини зберігаються або видаляються (наприклад, вологі простирадла). Усі палати для пацієнтів, ванні кімнати слід вважати принаймні помірно забрудненими.

Легке забруднення (бал = 1)

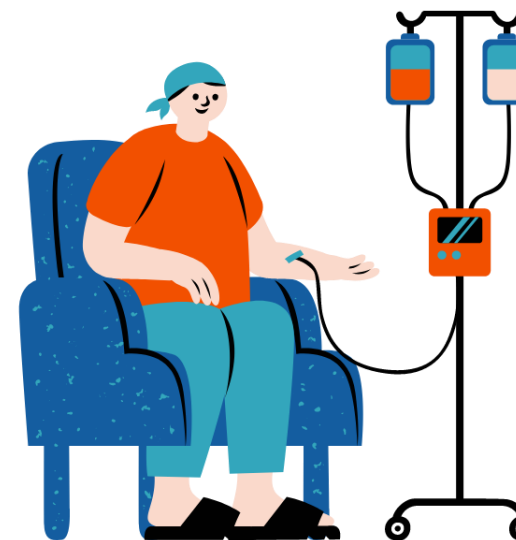
Зона позначається як слабо забруднена, якщо поверхні не піддаються впливу крові, інших біологічних рідин або предметів, які контактували з кров'ю або біологічними рідинами (наприклад, адміністративні приміщення, реєстратура).

Сприйнятливість пацієнтів до інфікування

Пацієнт, який отримує профілактичну вакцинацію

Пацієнт, який отримує хіміотерапію

min

max

Частота очищення та дезінфекції поверхонь

Сприйнятливість пацієнтів до інфікування

Більш сприйнятливий (оцінка = 1)

Це пацієнти, які сприйнятливі до інфекції через стан свого здоров'я (наприклад ослаблений імунітет в результаті певних хвороб або прийому лікарських засобів). Наприклад пацієнти у відділеннях онкології, трансплантації та хіміотерапії, новонароджені і ті, хто перебуває в опіковому відділенні.

Менш чутливий (оцінка = 0)

З метою стратифікації ризику всі інші особи класифікуються як менш сприйнятливі.

Потенціал для впливу патогенів

Потенціал для впливу патогенів

Поверхні з високою частотою дотиків (оцінка = 3):

Поверхні з високим дотиком мають частий контакт з руками. Приклади включають дверні ручки, телефон, поручні, вимикачі світла.

Поверхні з низькою частотою дотиків (оцінка = 1):

Поверхні з низьким дотиком мають мінімальний контакт з руками. Наприклад, стіни, стелі, дзеркала.

Ієрархія ризиків

Загальна оцінка ризику	Ризик	Мінімальна частота очищення
7	Високий	Очищуйте після кожного випадку/події/ процедури та очищуйте додатково за потреби
4-6	Помірний	Очищуйте принаймні один раз на день Очищуйте додатково за потреби (наприклад, при великому забрудненні)
2-3	Низький	Очищення згідно з фіксованим графіком, Очищення додатково за потреби (наприклад, при великому забрудненні)

Приклад обрахування ризиків

Локація	Ймовірність інфікування (забрудненість поверхонь)	Потенціал для впливу (частота контакту з поверхнями)	Сприйнятливість пацієнтів/працівників	Загальна оцінка ризику	Мінімальна частота очищення
Опікове відділення	2-3	3	1	6-7	Очищуйте після кожного випадку/події/процедури, прибирайте двічі на день і додатково за потреби
Терапевтичне відділення	1-2	3	0	4-5	Прибирайте мінімум один раз на день та додатково за потреби

З чого почати?

Проведіть візуальну попередню оцінку місця:

Чи є будь-які перешкоди (безлад) або проблеми, які можуть заважати безпечному очищенню?

Чи є будь-яка потреба в додаткових ЗІЗ або витратних матеріалах?

Почніть прибирання

Загальні правила ч.1

Почніть від найменш забруднених ділянок до найбільш забруднених і від вищих до нижчих рівнів

Найближчі до пацієнта предмети (наприклад, тумбочка) прибирайте першими, а найдалі від пацієнта (наприклад, ванна) останньою

Надайте пріоритет очищенню місць, де торкалися руки, і опрацюйте контрольний список

Протирайте систематично, наприклад, у S-подібній формі, не проходячи ту саму ділянку двічі

Дотримуйтесь принципу «одне очищення, одна ділянка, один напрямок»

Використовуйте чисту/іншу тканину або серветку для кожної зони пацієнта (наприклад, ліжка) і викидайте серветки/ганчірки або помістіть їх для повторної обробки після кожного місця або якщо вони помітно забруднені

Не занурюйте тканини двічі та не залишайте тканини змочені розчином

Загальні правила ч.2

Слідкуйте за перехресним забрудненням (наприклад, між рукавичками та тканиною) і часто замінійте тканини/серветки

Використовуйте миючий засіб для видалення бруду та дезінфікуючий засіб для знищення мікробів

Видаліть забруднення за допомогою мийного засобу перед використанням дезінфікуючого засобу, якщо потрібно

Використовуйте свіжоприготовані миючі рідини відповідно до інструкцій виробника та часто міняйте їх, щоб уникнути перехресного забруднення

Прибирайте ванні кімнати після прибирання кімнати для пацієнтів: починайте з раковини, потім решітки, продовжуйте з душу/ванни, а в останню чергу чистіть туалет. Завжди використовуйте нову тканину між раковиною, душем/ванною та унітазом

Прибирання підлоги слід проводити в останню чергу

Розмістіть попереджувальні знаки перед початком миття підлоги та усно попереджайте, що підлога мокра

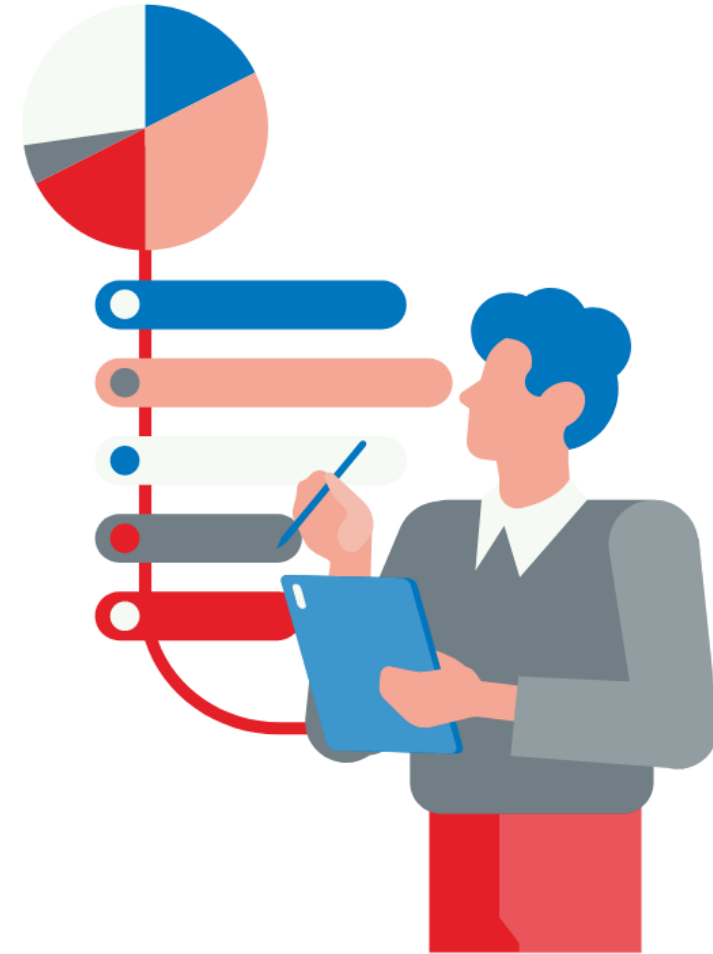

Моніторинг

Усі багаторазові витратні матеріали та обладнання мають бути чистими та в належному стані

Регулярно перевіряйте та замінюйте все багаторазове обладнання, коли це необхідно

Розробіть графік моніторингу та технічного обслуговування, у якому чітко зафіксовано багаторазові витратні матеріали та обладнання, частота перевірок та відповідальні працівники

Варіанти моніторингу за прибиранням

Вид моніторингу	Хто проводить	Частота
Пряме спостереження за процедурою очищення	Визначена особа за проведення моніторингу	Принаймні щотижня до досягнення цільового показника дотримання, надалі через фіксовані проміжки часу, встановлені ВІК закладу або відповідно до графіку моніторингу
Візуальна оцінка чистоти	Визначена особа за проведення моніторингу	Принаймні щотижня до досягнення цільового показника дотримання, надалі через фіксовані проміжки часу, встановлені ВІК закладу або відповідно до графіку моніторингу
Флуоресцентні маркери (наприклад, видимі УФ промені)	Визначена особа за проведення моніторингу	Відповідно до графіку моніторингу

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Дякую за увагу!

